

FOLTOKBÓL A VALÓSÁG

Kolozsváron a nyolcvanas években nagy ritkaság volt a csirkeláb. Ha mégis lett, akadt, akkor három napig húst ettünk. ...És tettük ezt nemre, fajra, iskolázatlanságra való tekintet nélkül mindannyian jó étvágygal, szopogatva a jó falatokat, a Levesben, a Paprikásban, a Paradicsomos mártásban. Harmadik napra elfogyott, kár, hogy nem négy lábú a csirke.

Ezek voltak a tanonckodás évei a semmiből teremtéshez. Kezdetben, amikor kijöttem a hársfák körülvette Bábes-Bolyai Egyetemről, tisztességesen belekapaszkodtam egy-két dobozba, mint például a Raven, a Benton, a Bender tesztek rejtő skatulyák, de hamar elunja az ember az egyhangúságot. A jólét megérkezéssel, én is megérkeztem Magyarországra (hoztak, feleségül), és örömmel konstatáltam, hogy melegek a termek, vannak itt is dobozokba rejtett csudácskák, de a piramis alja után kíváncsiság következik, hogy mi van feljebb.

Summa-summarum, amikor a kamaszcsoportok kitaróan megérkeztek minden héten az egy és félóra játékokra, szerettem volna „változatos” lenni, és izgalmas együttlétet ígérni Nekik.

Többször ez a vágyam és a belőlük sugárzó „Na, mi lesz?” hozott újat, és hitelesen alkotó perceket, mindannyiunk számra. Elmesélem Nektek egy ilyen esetem:

Festék, az volt, ha nem is bőviben (mint ahogyan most sincs), de volt. Átadáskor, mondta ugyan az adminisztrátor kolléga „Több nem lesz! Vigyázni kell!” sokat sejtetően fintorogtunk mindketten, de mivel naponta nem lehet ugyanazt százszor megbeszélni a cudar világot illetően, hát ennyiben maradtunk. Csakhogy én nem vigyáztam ám, mert mit jelent vigyázni? Zárjam el? Csak egy színt adjak, esetleg kettőt? (Az is lehetne terápiás jelzés, vajon melyik kettőt választaná?)

Odaadtam a temperás készletet a csoportnak egy nagy csomagolópapírral. „Fessetek!” mondtam, tőlem telhető legszelídebben, de nem érezték ezt a légyságot, és vadul kinyomták, elmaszatolták a lapon a sok drága, „több nem lesz” festéket. Az eredeti elképzelésem szerint arra gondoltam, hogy minden gyerek egy-egy ezt-azt festeget, de nem ez lett, vad, sziporkázó foltok lettek. Kis festék domborulatok is voltak benne, sokszínű és művészi lett az eredmény. „Pont ilyet akartam.” mondtam és nem hazudtam, tetszett, és tudtam már akkor, hogy ezt folytatni kell úgy, mint a sorozatokat, amik ott, ahol éppen tartanak, nem érhetnek véget!

Gondosan megőriztem a csomagolólapot a következő hétig (jó lett volna dugdosni az adminisztráció előtt, de volumenét tekintve, nem lehetett; fontos volt, hogy szép simára száradjon).

Előkészítettem a vastag, jól író filceket, mindig vannak nagylelkű kollégák, akik segítenek, hát adtak. Minden gyerek kapott egyet ezekből. Arra kértem őket sétáljuk körbe a lapot és keressünk foltokba rejtett ábrákat, formákat. Nagyon élvezték/tem. Volt ott fél láb, szembogár, tatú, hullám, madárcsőr, sok minden. Ezeket, a körberajzolás után kivágtuk, és gondosan borítékoltam ráírva a nevüket. Nem volt fontos, hogy ki találta, rajzolta körbe előzőleg a foltot, az vágta ki, aki akarta.

A következő lépést soha nem mondtam el, lehet még én sem tudtam.

Ezt, az azóta „Folt –technikának” elnevezett csoportjátékot, azóta is játszom, sőt mások is játsszák, főleg azok, akiket én képeztem ki gyermepszichodramatistává, de soha nem

mondom meg mi lesz ebből. Mivel ez így porcosodott, csontosodott módszerré, nem is kíváncsiskodnak a gyerekek. A borítékot elteszem, várjuk a következő találkozást.

Figyelem, ez nem mindig hagyományosan értelmezett boríték, mivel a kivágott foltok olykor nagyocskák, ezért egy A3-as lapot hajtok ketté, arra írom a nevüket, és tűzöm össze gémpapoccsal.

Egy hét elteltével kerekedik ki a dolog. Minden gyerek kap egy A3-as lapot, de esetenként egy színes kartonlapot, vagy éppen már csonkított kartont, azt választ, amit akar, amire úgy gondolja, szívesen ráragasztaná a foltjait. Kiteszem a ragasztót, maradék festéket (ha van), színes ceruzákat, filctollakat, attól függően, mire telik a bőségből. A kérésem az, hogy a lapra, a kivágott foltokból készítsenek egy kompozíciót, kollázst, nevezzük bárhogy, de álljon össze a kép. Ragasszák rá a múltkor kivágott foltjaikat, ábrákat, és amit még odaképzelnék, azt valósítsák meg ceruzával, festékkel, zsírkrétával. Ekkor már csak a saját foltjaikat használhatják, de nem is kéri el a másikat, eszükbe sem jut, vagy csak ritkán. Esetleg újabbat vághatnak, mert a terem sarkában ott van az immár jól megnyirbált, befestett csomagolópapír.

Nagyon szép művek születnek. Ezek a Nagy Alkotó percek. Az agyon csócsált: festett, maszatolt, körberajzolt, kivágott darabocskák, már saját gyermek gyanánt kerül, ragasztás által, a neki méltó, megbecsült helyre, de még néma, nevet még nem kapott a gyermek.

Általában ugyanezen a találkozáson kerül sor arra, hogy sorba megmutatja mindenki a Művét. Ez úgy zajlik, hogy az első merész vállalkozó, arra a kérdésemre, hogy „Ki szeretné, ha az övét néznék meg elsőnek?” azt feleli „Én.” vagy „Na, jó én.” Amint kihallható a kérdésből a kettős ügynök terápiás felhang, mindenki sorra fog kerülni.

A bemutatott alkotást a következőképpen beszéljük meg: először csak a csoport mesél a látottakról, arról, hogy ő mit vél felfedezni az adott képen. Nagyon eredeti, szimbolikus és igaz üzenetváltások ezek. Ezt követően az alkotó is elmondja, amit éppen ki akart fejezni. Arra is rákérdezek, hogy melyik társának a meglátása érdekes a számára. Ezek után címet adunk az alkotásnak.

Ezt a folyamatot - először csak csoporttagok mondják el benyomásaikat a látottakról, aztán az illető gyerek meséli el az elképzelését, majd címet adunk, többet is, de egy preferáltat kiválaszt a készítő - minden egyes gyerekkel végigjártasszuk.

Jól strukturált időkeretek esetén, még ezen az ülésen, drámajáték következik a képek- és az azokról alkotott történetek alapján. Erre többféle lehetőség van. Egyik módja a dramatizálásnak, amikor megkérdezem, ki melyik kompozícióból mit játszana el szívesen, vagy ki szeretné, ha az övét játszanánk el.

***

Ha már a semmiből sokat elmondásánál tartunk, akkor elmesélem azt is, amikor még a drága rajzlapot sem pazaroltuk a kevéske költségvetés rovására.

Az úgy történt, hogy előző munkahelyemen valamiért mindenki menekülésbe fogott. Szóval elmentek, elég váratlanul számomra megrázó módon. Két kollégámat mindenképp sirattam, és a szobájukban fellelt gyerekrajzokat sehogy sem akaródzott kidobni. Általában félkész, enyhén maszatos, kicsit még gyűrött példányok is voltak, és mivel az egyik kolléga művészetterápiával is foglalkozott, igen tetemes mennyiségben foglalták a helyet ezek a világra jövetelüket váró befejezetlen művek.

A csoport hívószavát hallva, „Csináljunk már valamit!”, elővettem ezeket és kivettem a csoportszoba közepére, hogy nézegessük meg, Nagyon érdekes, hogy mennyire lekötötte őket, szinte ők fogalmazták meg, de mindenképpen együttes ötlet volt, hogy „Fejezzük be őket!”. És így született a másik módszer, nevezzük, Befejezetlen rajzok módszerének. Az eljárás a kép megszületése után ugyanaz, mint a folt technikánál: először csak a csoporttagok jeleznek a műről, aztán az alkotó mondja el ábrázolási szándékát, történetét. Ezt követően címetek adunk a kompozíciónak. A játék ezekből is kikerekedik, nagyon sok szimbólumot hozva magával, és göngyöltve fel szorongások, félelmek, konkrétan ki nem mondható dimenzióit.

Ezek csak olcsó ötletek, kivitelezhető megvalósítható lehetőségek.

Éljetek semmiből kirajzolódó tartalmak adta lehetőségekkel, mert lehet, ezek hordozzák a jobbulás, az örülni tudás zálogát.

Szebeni Viola

Tanácsadó szakpszichológus

Gyermekpszichodráma vezető

Néhány mű az Alkotóktól:

H. kompozíciója: Mutánsok (Folttechnika)

L. kompozíciója: A tornádó megállítása (Folttechnika)

E. alkotása: Örvénylő víz (Befejezetlen rajzok technikája)

M. alkotása: Kék Hold (Befejezetlen rajzok technikája)

